

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/4 leta 90 din, za 1/2 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 26. avgusta 1940

Cena posamezni številki din 1.50

Odklonjeno sodelovanje

Na obnem zboru Zveze trgovskih združenj v Novem mestu je v imenu slovenskega trgovstva poudaril g. Milko Senčar vsako sodelovanje trgovstva pri ureditvi aprovizacijskega vprašanja Slovenije. Dejal je, da je slovensko trgovstvo pripravljeno dati na razpolago za dobro rešitev tega perečega vprašanja vse svoje strokovno osebje, vsa svoja skladišča, da bo tudi samo pomagalo z vsemi svojimi bogatimi izkušnjami in da je pripravljeno dati na razpolago tudi svoj denar. Prepričani smo, da bi povsod drugod tako iskreno ponudbo sodelovanja, ki je poleg tega podprta s tako realnimi sredstvi pomoči, sprejeli z vsem veseljem in da je ne bi bilo treba še enkrat ponoviti. Pri nas pa so razmere žal drugačne. Ponudba je bila izrečena in ponoviti jo bo morda treba še bogve kolikokrat in še ni gotovo, da bo sprejeta. Kajti pri nas se sodelovanje ne ceni, pri nas se ceni samo slepo izpolnjevanje nalog.

Za sodelovanje se sprejemajo le ljudje, ki nimajo več svojega lastnega mnenja, temveč so čisto prevzeli ono mnenje, ki je v trenutku oficijozno. To pa ni nobeno sodelovanje, temveč samo več ali manj lepa poslušnost, ki pa nikdar ne da in tudi ne more dati onih pozitivnih rezultatov kakor pravo sodelovanje. Kajti poslušni ljudje ne delajo iz vse duše, temveč le kolikor se more njih delo kontrolirati, pravi sodelavec pa delajo z vsemi svojimi silami, pa če jih kdo kontrolira ali ne. Pravi sodelavec delajo zaradi stvari same, ne pa zaradi tega, da bi se komu prikupili ali da bi imeli od sodelovanja osebne dobičke. Zato so pravi sodelavci tudi najcenejši delavci, dočim so oni drugi najdražji in vrhu vsega še nezanesljivi. Pravi sodelavci se tudi zavedajo svoje vrednosti in zato se ne puste uporabiti kot prazna štalaza ali pa le kot orodje drugih. Vse to mora upoštevati tisti, ki hoče dobiti prave sodelavce.

Mislimo, da smo danes zašli v položaj, ko brez pravega sodelovanja vseh najposobnejših in najbolj poštenih in delavljivih ljudi ne bo več šlo. Ne bomo opozarjali pri tem niti na velikanske probleme, ki jih postavlja položaj po svetu, ker zadostuje, če opozorimo samo na vprašanje aprovizacije.

Problem je tu dvojen. Treba je odpraviti pomanjkanje najpotrebnejšega blaga in najbolj nujnih surovin in preprečiti je treba, da bi cene za prve življenjske potrebe ne šle še nadalje tako navzgor, kakor dosedaj. Eno ko drugo je mogoče doseči, kakor to kažejo izkušnje iz drugih držav. Pri nas je to še lažje rešljivo, ker imamo vrata proti vzhodu odprta in ker imamo tudi blago, ki ga moremo zamenjati za surovine, ki so nam potrebne. A tudi problem cen je mogoče rešiti, kakor dokazuje primer Madžarske. Če se je tej posrečilo, da so cene avznih surovin in tvorniških izdelkov narasle od objave vojne za največ 15%, cene domačih proizvodov pa za največ 5%, bi mogli tudi pri nas preprečiti, da bi cene uvoznih predmetov skočile tudi za več ko 30% cene naših domačih rastlinskih proizvodov pa tudi za več ko 45%.

Zaradi tega neupravičenega zvišanja smo prišli do tega, da se napoveduje cena moka že na 8 din. To je cena, ki je nevzdržna in ki mora vse naše gospodarstvo spraviti v največji nered. Kajti tako visoka cena moki, ki je osnovni predmet vse prehrane, mora nagnati zvišanje vseh mezd in plač, s tem tudi zvišanje vseh proizvodnih stroškov, s tem tudi davkov, da more draginja zavzeti še bolj nevaren obseg. Tako visoke cene za osnovne življenjske potrebe ne sme trpeti. Ni pa mogoče te skrajnosti odpraviti z enostavno prepovedjo tako visokih cen, ker nam je izkušnja pokazala, da takšne prepovedi povzročajo samo pomanjkanje blaga, ker blago s trga zgine. Poleg prepovedi so potrebni tudi pozitivni ukrepi, da bo na trgu zadosti blaga in potem bodo začele cene padati.

Vprašanje cen je težko vprašanje, prav zato pa tudi rešljivo le s sodelovanjem vseh, toda z resničnim sodelovanjem. Trgovci so takšno sodelovanje ponudili, kakor navajamo v začetku tega članka. Ali je res mogoče, da to sodelovanje ne bo sprejeto z največjim veseljem? Ali bomo res morali doživeti, da se bodo razmere še poslabšale, ker se odklanja pravo sodelovanje? Ali bodo res imeli pri nas prav samo pesimisti?

še nadalje brez kruha. Enako je z ogrevnim materialom. Vse to pa se dogaja zaradi enostranske presoje dejstev. Avtorji uredb in naredb delajo vsak na svoj način, brez ozira na druge okoliščine. Finančni minister zahteva od gospodarstva maksimum finančnih žrtv, prometni minister zahteva višje tarife, minister za socialno politiko pa zahteva, da se ta bremena ne prenesejo v breme potrošnikov. Ni enotne politike, temveč vsak vleče na svojo stran. Država noče finančno nič žrtvovati za ohranitev stabilizacije cen. Ona stalno zvišuje vsa fiskalna bremena, ki se nato prelože in ki stalno povečujejo draginjo. Tu je tudi glavni vzrok za povečanje draginje. Vojna je samo povzročila nekatere motnje na tržišču blaga, ki je predmet mednarodne trgovine. Za predmete pa, ki jih sami proizvajamo in za katere imamo sami surovine, pa bi se smela dvigniti draginja največ za 15%, nikakor pa ne za 30 do 40 odstotkov, kakor se je to zgodilo sedaj.

za sladkanje. S tem bi se tudi prihranili nepotrebni izdatki za kolke. Le s temi, nemudoma in generalno izvedenimi ukrepi se bo dalo nekaj popraviti, kar je narava letos pokvarila na trsu.

V splošnem računajo, da bo v severni Sloveniji komaj polovico vinskega pridelka lanskega leta, torej jedva tretjina normalne letine zadnjega povprečja 20 let. Razen tega bo letina tudi kvalitativno zelo slaba, ker manjka grozdom sladkorja in imajo preveč kisline. Treba bo tudi misliti na umetno razkisanje, ki je sicer precej komplicirano, bo pa neizbežno, kakor vse kaže.

Zaloge so zadnje čase postale pri nas zelo pičle. Zaradi slabih pridelkov zadnjih let so kmetje precej prodali. K temu prihaja še dejstvo, da kaže slabo tudi v Vojvodini, Srbiji in Dalmaciji ter zato narašča povpraševanje po slovenskih vinih. Opaža se tudi, da se zadnje mesece izvažajo iz Slovenije vedno več vina v Nemčijo, ker je eksport iz ostalih delov Jugoslavije vedno manjši.

Ni čuda, da cene polagoma rastejo. Pičle zaloge, izredno slabi izgledi za novo kampanjo in splošna tendenca za naraščanje vseh cen draže seveda tudi vinsko kapljico. Dočim je bilo dobiti še spomladi dobra vina pri nas po 3 do 5 dinarjev za liter, mora sedaj odrediti gostilničar in vinski trgovec že 6—8 dinarjev, za prvovrstna sortna vina pa še veliko več. Cene so seveda neenotne, ker se niso ustalile in se zahtevajo višje cene z raznih vidikov, več ali manj individualno. Vsekakor je treba za prihodnje leto računati s precej višjimi cenami, kot so sedaj. To je mnenje vseh poznavalcev razmer. A. B.

Cene bencinski mešanici zopet zvišane

Finančni minister je odobril sklep odbora za kontroliranje in urejanje cen mešanici bencina z alkoholom, da se prodajne cene mešanice kot motornega pogonskega sredstva zvišajo za 20 par pri litru. Potemtakem bo znašala v bodoče cena bencinske mešanice 7.15, oz. 7.40 in 7.50 din za liter.

Nove zvišane cene za bencinsko mešanico so že stopile v veljavo.

Promet z Levanto vpostavljen

Beograjska špediterska družba »Nacionale« je s pomočjo svojih zvez v Carigradu vpostavila promet s Sirijo, Palestino, Egiptom, Irakom in Iranom. Organizacija družbe obsega vsa glavna tržišča te cone kakor Tripolis, Beyrouth, Haifa, Jaffo, Jeruzalem, Kairo, Aleksandrija, Bagdad, Basora in Teheran.

Vse informacije morejo dobiti zainteresirani pri družbi v Beogradu, Knež Mihajlova 31.

Razlika med načinom zidanja pred 20 leti

in sedanjim je prav velika tudi pri nas. Zadnja leta se naše stavarstvo poslužuje zlasti umetnega kamna, izdelanega s hidravličnimi stiskalnimi iz znanstvenih preizkušenj in pravilno mešanju surovin. Pri nas mnogi še ne poznajo tega stavbenega gradiva, zato ga tudi še ne znajo pravilno ceniti. Prav zaradi tega je potrebno opozoriti na razliko med no bo na Ljubljanskem velesejmu.

Draginja raste še naprej Vsi dosedanj protiukrepi so nezadostni

V podkrepitve svojih člankov o negativnem boju proti draginji ter da znova opozorimo, da je treba voditi protidraginjske akcije drugače kot dosedaj, objavljamo glavne misli uvodnika, ki ga je objavil beograjski »Privredni pregled«.

Uvodoma naglašajo člankar, da je sedaj tudi finančni minister v svojem zadnjem ekspoziju novinarjem priznal, da draginja še nadalje raste. Vzrok za to povečanje draginje so po mnenju ministra vojne razmere, so torej le bolj posledica psihološke narave. Zaradi tega tolmačenja se tudi še nadalje povečujejo javna bremena. Kakor hitro so bile objavljene nove dvanajstine, je prišlo zvišanje poštini pristojbin, par dni kasneje pa tudi zvišanje železniških pristojbin.

Namesto politike, ki bi znižala draginjo, ali jo vsaj stabilizirala, smo pred novim zvišanjem cen zaradi višjih javnih bremen. Nato nadaljuje »Privredni pregled«:

»Zatiranje draginje z ureditvami se je izkazalo kot neizvedljivo. Oblasti še naprej dovoljujejo vse zahtevane višje cene, ker daje poslovni svet trdne dokaze za utemeljenost zvišanih cen za predmete, ki so pod kontrolo. Za predmete pa, ki so prepuščeni svobodnemu prometu glede cen in ki tvorijo gros prometnih predmetov, gredo cene še nadalje kvišku. To pa se dogaja v letni sezoni, ko prihajajo na trg novi plodi žetve in ko je promet znatno boljši. Kaj pa bo na jesen in na zimo, ko še dosedaj ni bilo nič storjeno za stabilizacijo cen? Isto vprašanje se postavlja tudi za stabilizacijo državnega proračuna. Če pa se upošteva še to, da bo gospodarstvo sedaj v slabih razmerah ko pred letom dni, tedaj je položaj še težji. Letos imamo slabo žetev, slabšo industrijsko delavnost zaradi pomanjkanja surovin ter slabšo kupno moč potrošnikov zaradi zmanjšanih dohodkov ter višjih cen. Vse to bo imelo velik vpliv na cene, zlasti še, ker je bila v vsej Evropi žetev slaba, dovoz iz čezmorskih dežel pa je onemogočen, dočim smo mi zavezani, da izvažamo živila v zamenjavo za industrijske predmete. Ker so se tudi ti podražili, je prognoza za cene na domačem trgu zelo neugodna.

Koliko škode imamo, ker se ni vodila politika stabilizacije cen, vidimo tudi iz številnih delavskih stavk, ki so imele v glavnem samo ta namen, da se delavske mezde prilagode večji draginji. Gospodarstvo je pri tem izgubilo zelo mnogo delovnih dni. Verjetno je, da se bo delavsko gibanje za povečanje mezd širilo še nadalje, ker kažejo cene živil stalno ten-

denčno zvišanja cen. Niti državni nameščenci ne bodo mogli plačati dolgov s povečanjem dohodkov za 10%, ko pa je draginja v detajlni trgovini narasla za 40%.

Tudi naša javnost premalo poudarja važnost stabilizacije cen. Ona se bolj bavi z beleženjem njenih ter zahteva, da se plače zvišajo, kakor da bi bil v tem lek za to stanje. Tako piše »Vreme«, da je treba zaradi teh razmer revidirati uredbo o minimalnih mezdah ter te zvišati. Vsekakor bi bilo treba z ozirom na zvišanje cen ter sedanje mezde spraviti te v sklad. Ali pa je s tem tudi kaj doseženo, ko smo pa stalno v znaku naraščanja cen! Pa če tudi sedaj revidiramo to uredbo, ali ne bomo zopet prisiljeni, da postavimo znova na dnevni red vprašanje zvišanja cen? Kako dolgo pa bo šlo še to naprej?

Poskus s stabilizacijo cen za nekatere predmete nikakor ne more imeti uspeha. Določene so cene žitu in moki, in vendar se stvar težko izvede. More pa se zgoditi tudi to, da ostanejo naša mesta

Vinski trg v severni Sloveniji

Zaradi deževja in peronospore zelo slaba letina na vidiku. — Cene polagoma rastejo

Kakor je bilo spričo trajnega deževja vso pozno pomlad in skoraj vse poletje pričakovati, računajo i vinogradniki i strokovnjaki v severni Sloveniji z zelo slabo vinsko letino. To velja predvsem za znane vinske okoliše Maribor, Slovenske gorice in Haloze, torej za glavne centre vina v severni Sloveniji, kakor čujemo pa tudi za Dolenjsko.

Huda zima je zelo poškodovala trsje, ki bi se utegnili precej popraviti, seveda le do gotove meje, če bi imeli gorko in suho pomlad in poletje in naravno tudi jesen. Ker pa se po hudi zimi, ko je poletje navadno vroče in suho, nade niso uresničile in je pritisnila druga nadloga za našega kmeta, moča in hlad, se poškodovano trsje ni moglo dosti popraviti. Pomisliti je tudi, da posledice hude zime pred enajstimi leti še niso popolnoma izginile, da je med starejšim trsjem še vedno precej invalidov, ki so morali prestopiti drugo hudo zimo in neprestano deževje. Da se je to trsje še manj opomoglo kot mlajše, je naravno. Peronospora mnogo škoduje, čeprav so kmetje škropili po petkrat in še več, toda skoraj brez haska. Zarodek je slab, šibak, ker je bilo cvetenje v neprestani moči. Zaradi hladnega vremena in deževja se sladkor ne more razvi-

jati. Zato se že sedaj opaža močan odstotek kisline, ki bo še večji, če se vreme ne bo kmalu zboljšalo. Mnenje strokovnjakov je, da bi se utegnili sedanje stanje vinogradov zboljšati le, ako bi imeli prihodnjih šest, osem tednov, tja skoraj do novembra lepo, suho in predvsem toplo vreme. Potem bi si trsje res še nekoliko opomoglo in bi dobilo več sladkorja v grozde. Kakor vse kaže, ni mnogo upanja na boljše vreme.

Mnogo si obetajo kmetje od sladkanja mošta, torej od naknadnega dodajanja sladkorja v času vretja. Poznavalci razmer pa so pri nas pesimisti. Kmete je razburila vest, da so vladni krogi pripravljeno dovoliti, kakor je to bilo tudi prejšnja leta, sladkanje individualno in na posebno prošnjo, na kar bi se stavila na razpolago določena množina sladkorja, toda zatrosarinjenega. To ne bi mnogo pomagalo, ker bi bil sladkor predrag, saj mnogo kmetov ni moglo kupiti niti zadostne množine galice za škropljenje, ali pa sploh nič, kar se zlasti opaža v Halozi, kjer so kmetje silno revni in dostikrat dobesedno gladujejo. Vinogradniki zahtevajo, naj vlada izda splošno dovoljenje za sladkanje mošta, tako da odpadejo prošnje, ki se po stari navadi zavlečejo tja do novembra, ko je prepozno

V svobodnem prometu koruza po 280 din

Po razveljavitvi uredbe o maksimiranju cen ter prisilnem odkupu pšenice in koroze so se takoj pojavile na domačem trgu prve ponudbe domače koroze. Ponudbe so sicer še neznatne, v krogu žitnih trgovcev pa se računa, da bodo v kratkem znatno večje. Za vagonsko blago se sedaj cene gibljejo med 260 do 280 din za 100 kg franko nakladalna postaja. Poslovanja z novo korozi še ni. Stare koroze pa je še dosti v državi in posamezne trditve, da imajo tudi do 100 vagonov. Dokler so veljale maksimalne cene, koroze niso hoteli prodajati, sedaj pa bodo novo ugodno situacijo najbrže izkoristili in staro korozo prodali, da bodo imeli denar za nakup nove.

Vse sedaj zavisi od izgledov za novo koruzno letino. Če bi sedaj trajalo ugodno vreme še nadalje, bi mogel biti letošnji pridelek koroze znatno večji kakor pa se je mislilo in pričakovalo. Najbrže lastniki stare koroze ne bodo čakali na uspeh nove žetve, temveč prodali staro korozo takoj, ker bodo po sedanjih cenah itak veliko zaslužili.

Stanje naše živinoreje

Kmetijsko ministrstvo urejuje sedaj statistične podatke o stanju živinoreje, čebelarstva in perutnine.

Po tej statistiki smo imeli:

	1. 1939.	1. 1938.
konji	1.273,5	1.264,47
osli in mule	0,142	0,142
goveda	4.244,5	4.264,470
bivolji	38,0	38,8
svinje	3.503,5	3.451,8
ovce	10.133,8	10.173,37
koze	1.866,1	1.890,3
perutnina	22.449,7	22.763,164

Proizvodnja moke v avgustu

Proizvodnja moke v avgustu je bila letos na isti višini kot lani ter večja kot proizvodnja v letošnjem juliju. Mlini so mogli izkoristiti dve tretjini svoje kapacitete. Povpraševanje po moki je bilo veliko, zaradi nizkih cen, ki so predpisane za moko št. 2 do 7 pa niso mogli mlini skleniti večjih kupcij. Terminski prodaj in izvoza v avgustu ni bilo. Dovoz pšenice je bil minimalen ter ni zadostoval za potrebe mlinov. Zato so mlini v glavnem mleli pšenico za račun kmetov - proizvajalcev. Slab dovoz pšenice ni samo rezultat slabe žetve, temveč tudi nezadovoljstva proizvajalcev z maksimalnimi cenami. Pšenica se po teh intervencijskih cenah nikakor ni mogla dobiti. Promet z moko je bil skoraj čisto ustavljen, ker se ni izdala uredba o mletju in ker se je odlašala določitev višjih cen moke sorazmerno večjim produkcijskim stroškom.

Velik izvoz svinj

Izvoz debelih svinj v Nemčijo poteka gladko. Vsak teden izvozimo v Nemčijo 3000 svinj, v Češko-Moravsko pa bomo še ta teden izvozili 1000 svinj. To pa bo zadnja pošiljatev v Češko-Moravsko, ker nismo pogodbeno vezani na nadaljnje pošiljke. Prihodnji teden pa se prične naš izvoz svinj v Italijo. Po trgovinski pogodbi moramo dobaviti Italiji v treh mesecih 10.000 debelih svinj. Tedensko bomo zato pošiljali 1000 do 2000 svinj.

Kar se tiče slanin in masti bomo izvozili v avgustu in septembru v Nemčijo po 25 vagonov masti, slanin ter svežega svinjskega mesa. Italiji pa smo se obvezali, da ji bomo dobavili do 15. septembra 50 vagonov masti in slanin.

Na ankoti Direkcije za zun. trgovino se je ugovarjalo, da imajo

veliki svinjereji še dosti svinj, ne pa tudi mali, ker je zaradi pomanjkanja koroze reja otežkočena. Potrebni so nujni ukrepi, da se reja svinj poveča, da ne bomo sami trpeli pomanjkanja masti in slanin.

Na produktivnem trgu je položaj

Se vedno nejasen, ker prve dni zaključki sploh niso bili notriani v tečajnici. Zadnje dni so bili sklenjeni zaključki le v pšenici in ječmenu, toda v minimalnem obsegu. Verjetno je, da je sklep vlade o odpravi maksimalne cene za ko-

ruzo vplival na kupnje na borzi. Prodanih je bilo le 16 vagonov pšenice in 6 vagonov ječmena. Cene pri pšenici so bile naslednje: 76 kg hektolitrske teže s 2 $\frac{1}{2}$ % plevela 266, 79 hekt. teže z 2 $\frac{1}{2}$ % odstotka plevela 273-50, ječmen je bil po 262-50 za metrski stol.

Slovenska železarska industrija

zaradi velikih razširitev drugih železarn ni bila nič prizadeta, čeprav je bila to skrb marsikoga. Toda naše gospodarsko življenje sloni na zdravi tradiciji in je prebolelo že mnogo hujših udarcev.

Spomnimo se samo kritičnih dni na Jesenitah v času krize. Se s tem večjo požrtvovalnostjo in žilavostjo so se naši gospodarstveniki lotili dela za obstoj in razmah slovenske železarske industrije ter vanjo v zadnjem času zopet vlagajo večje investicije. Izdelki naše železarske in kovinske industrije bodo učinkovito prikazani na Ljubljanskem velesejmu od 31. avgusta do 9. septembra.

Ljubljanski grad

bo v času jesenskega velesejma od 31. avgusta do 9. septembra vsak večer slavnostno osvetljen.

Za boljšo in cenejšo finančno upravo

Beograjski »Privredni pregled« je objavil članek, ki je zlasti danes, ko se tako mnogo govori o bližnjih reformah, posebno aktualen. Bil bi namreč silno dobro, če bi pri nas manj napovedovali velike reforme in raje izvedli nujne male reforme, a le dobro. Zato tudi objavljamo članek beograjskega lista v celoti, ker je potrebno, da čim širša javnost podpira stremiljenja za izboljšanje naše uprave. Beograjski list piše:

Naša uprava, zlasti pa finančna je prav komplicirana brez upravičenih razlogov ter je zato večinoma slaba, draga, počasna in zelo slabo zaščitena pred zlorabami, poleg tega pa zahteva mnogo več časa in dela od uradnikov in strank, kakor pa bi bilo to potrebno, končno pa še po nepotrebnem povzroča strankam mnogo odvisnih stroškov in naporov.

Ni moja namera, da bi na tem mestu predlagal neko veliko reformo, ki bi bila zvezana z novimi stroški, temveč hočem samo opozoriti pristojne činitele na nekatere zakonske ustanove, ki ne samo komplicirajo finančno upravo, temveč tudi direktno škodujejo državi in gospodarstvu. Tu naj navedem samo dva primera.

Odtegljaji pri izplačilu nabav in del

Pri izplačilu državnih ter samoupravnih nabav in del se dobavljatelju oz. podjetniku odteguje cela vrsta raznih taks in davščin. Tako n. pr. se odtegne pri izplačevanju nekaterih materialnih izdatkov v korist državne blaginje 1/2 % priznavalninska taksa, 2 % pogodbeni taksa, 2 1/2 % davek na poslovni promet in 1 % prispevek za narodni invalidski fond, torej skupno 6 % od dogovorjene cene nabavljenih predmetov ali od izvršenih del. Dobavitelj (podjetnik) seveda upošteva vse te takse pri določitvi cene, ki jo bo zahteval. On bo celo ceno (malo zaokrožil, da se zavaruje za primer, če bi bilo treba plačati še nekatere nepredvidene izdatke) zvišal ne samo za teh 6 %, temveč za nekaj več, tako da bo vse to zvišanje znašalo 10 % in več odstotkov in ne samo 6 %.

Očividno je, da je država pri tem na škodi. Če pa država vemo tudi to, koliko delovne sile in pisarniškega materiala je treba za obračunavanje in knjiženje teh odtegljajev, potem je očitno, da so ti dohodki za državo popolnoma nerentabilni, ker so zvišani stroški za doseg te dohodkov večji ko sami doseženi dohodki.

Takšna taksa pa se ne more opravičiti niti teoretično. Paradoks je, če se državi in samoupravni nakupi obdačujejo celo z davščinami, s katerimi se zasebni nakupi ne obdačujejo. Takse in davki na promet imajo ta namen, da obdačujejo davčno moč, ki se izraža v izvršenem prometu oziroma v nakupu in potrošnji. Če se torej obdačuje promet med zasebno pravnimi osebami, potem je zaželeni cilj dosežen: obdačena

je kupčeva oz. potrošnikova davčna moč in finančna oblast je dejansko dosegla dohodek. Če pa se promet vrši med zasebno-pravno osebo in državo, pa pri tem država plača več ta davek ter še neki višek, tedaj je namen takšnega davka popolnoma zgrešen. Nasprotno je rezultat čisto drugačen od nameravanega: obdačena je država, namesto da bi ona druge obdačila in država je na izgubi, namesto da bi bila na dobičku.

Iz tega sledi zaključek, da se mora z zakonom predpisati, da so vse državne in samoupravne nabave ter dela prosta vseh davščin, ki so se dosedaj pri izplačilih odtegovali.

Razume se, da bi to povzročilo neko zmanjšanje državnih dohodkov, toda istočasno bi se še v večji meri zmanjšali državni izdatki ter bi se na ta način dosegli znatni prihranki. Razmerje, po katerem bi se dohodki in izdatki zmanjšali, bi bilo približno naslednje: Če bi se drž. dohodki zmanjšali za 200 milijonov, bi se zmanjšali izdatki za 300 do 400 milijonov din. Razlika bi pomenila za državne finance čisti prihranek.

Če se upošteva, da so finance naših samoupravnih edinic zelo slabe, potem se odprava teh odtegljajev pri izplačevanju nabav in del pokaže ne samo kot koristna, temveč naravnost kot nujna za sanacijo naših samoupravnih financ. Poleg tega pa bi se morali izdati še drugi učinkoviti ukrepi, ki bi v celoti ali delno moreta brez močnih finančnih sredstev v težkih in usodnih časih nuditi svojemu prebivalstvu potrebne pomoči v kateri koli obliki.

Za narodni invalidski fond, za fond narodne obrambe in fond za javna dela, ki se mora v kratkem ustanoviti, se mora uvesti minimalen, toda stalen davek na premoženje. S tem davkom naj bi se

obdačevali nezasluženi dobički zaradi skoka cen nepremičnin ter z njimi nadomestili nekateri sedanjí davki, ki so v gospodarsko-političnem in socialno-političnem oziru škodljivi.

Plačevanje naročnine na Službene novine in druge naročnine

Kot drugi primer, kako se more državna uprava poenostaviti in poceniti, navajamo, kako se danes pošilja in kako bi se mogla pošiljati naročnina na »Službene novine« in banovinske uradne liste za razne državne urade. Kakor je znano, pošilja danes vsak urad za sebe naročnino neposredno ali po finančnih direktijah ali pa po drugih organih uprave Službenih novin. Tako pošiljajo vse davčne uprave, katastrske uprave, okrajna, okrožna in druga sodišča, šole itd., torej vsak urad pošilja denar posebej in to se ponavlja vsake tri mesece. Koliko se s tem napravi dela finančnim in poštanim uradom, ni treba niti govoriti. Zadostuje, če rečemo, da to zahteva vsako leto na tisoče raznih aktov, plačilnih nalogov in poštinih čekov. Bilo pa bi mnogo manj stroškov in posla, če bi vsako ministrstvo (izven ministrstev vsaka vrhovna uprava) za svoje podrejene urade sestavilo seznam ter tega poslalo upravi Službenih novin z ustrezajočim zneskom za naročnino in nalogom, da vsakemu na seznamu navedenemu uradu redno pošilja list.

Na podoben način bi se morale pošiljati tudi telefonske naročnine vsaki poštni direkciji s posebnim seznamom za vse urade dotičnega območja ter za nje plačati telefonska naročnina.

Z malo truda bi mogli mnogo poslov v naši finančni upravi poenostaviti in s tem upravo izboljšati in poceniti.

Politične vesti

Pogajanja med Romunijo in Bolgarsko pa potekajo ugodno ter so stopnja pogajanja že v zaključno fazo. Sporoča se, da bo naslov pogodbe: Pogodba o pravičnih mejah med Romunijo in Bolgarsko, sklenjena v Krajovi. Bolgarska vlada je pristala na to, da ostane grad Balčik, v katerem je shranjeno srce romunske kraljice Marije, eksteritorialen.

Romunija bo izpraznila Dobružo 10. oktobra.

Madžarsko-romunska pogajanja v Turn Severinu so bila prekinjena ter je madžarska delegacija odpotovala iz mesta. Madžarski delegati so sicer predložili nekatere nove predloge, vendar pa sta morali obe delegaciji ugotoviti, da so nasprotstva še nepremostljiva in sta zato nadaljnja pogajanja definitivno prekinili.

Vse z zanimanjem pričakuje, kako bodo prekinitev pogajanj sprejeli v Rimu in v Berlinu. Sodi, da bo prišlo do arbitraže Rima in Berlina. Romuni se nadejajo, da bodo našli za svoje stališče podporo in razumevanje v Nemčiji, ki da je nasprotna prevlečki oslavitvi Romunije.

Madžarska delegacija je izročila na zadnjem zasedanju delegacij spomenico madžarske vlade, ki naglašala, da romunski protipredlogi sploh niso bili konkretizirani. Iz romunskih protipredlogov ni bilo razvidno, če so Romuni sploh pripravljani na kakšne teritorialne koncesije. Romuni so postavili kot glavno vprašanje zamenjave prebivalstva, dočim je bilo glavno vprašanje določitev nove meje. Najprej se mora po madžarskem mnenju določiti nova demarkacijska črta in šele potem bi bila mogoča pogajanja o drugih vprašanjih. Romunska delegacija je sprejela spomenico, a si je pridržala odgovor, ko prejme navodila svoje vlade.

Ker so bila pogajanja prekinjena, se je začela že v romunskem in madžarskem tisku ostra polemika. Madžarska vlada je tudi že izdala več vojaških ukrepov, na katere je reagirala romunska vlada z enakimi protiukrepi. Sodi, da bo Romunija skušala z oboroženo silo braniti svoje meje proti Madžarski, če bi ta hotela s silo uveljaviti svoje teritorialne zahteve.

V zadnjem hipu je prišlo med madžarsko in romunsko delegacijo še do nekakega sporazuma, da se bodo pogajanja nadaljevala v Segedinu. Romunija bo predložila karto, kako si zamišlja novo mejo.

Italija ni zahtevala od Grčije, da se odpove britanski garanciji, ker smatra to garancijo kot brezvredno. Tako poroča agencija Stefani.

Ministrski predsednik Metaxas je imel daljšo konferenco z zastopniki grškega generalnega štaba. Konferenci je prisostvoval tudi minister za javna dela.

V Turčiji je nastalo politično zatise. Narodni poslanci so zapustili prestolnico zaradi parlamentarnih počitnic. Tudi predsednik republike je znova odšel na počitnice.

Chamberlain ni bil navzoč na zadnji seji angleške spodnje zbornice. »Manchester Guardian« piše v zvezi s tem, da Chamberlain ne bo več ostal v angleški vladi. Tudi lord Halifax bo baje izstopil iz vlade.

Hitler je po poročilu »Popola di Roma« odpotoval v petek v spremstvu maršala v. Brauchitscha v glavni štab na zahodnem bojišču. Njegovo potovanje spravljajo rimski krogi v zvezo z velikimi gibalnimi nemške vojske ter z začetkom nemške ofenzive proti Angliji.

Letalski napadi na Anglijo so se začeli zopet v velikem obsegu in so bili posebno hudi v nedeljo. Nemci so spremenili svojo taktiko ter napadajo letala predvsem v manjših skupinah, zato pa v tem večjem številu. Mnogim nemškim letalom se je posrečilo prodrati skozi angleške obrambne črte ter so ponovno bombardirali London. Prvič, odkar je vojna, so padle bombe tudi na City. Nastalo je več požarov, vendar je bila večina hitro lokalizirana. Pristanišče Portsmouth je napadlo 500 nemških bombnikov, ki so povzročili mnogo škod.

Tudi z daljnostrelnimi topovi so Nemci znova streljali na Dover. Prebivalstvo je začelo mesto zapuščati. Z daljnostrelnimi topovi pa streljajo tudi Angliji na francosko obalo.

Angleška letala nadaljujejo s svojimi vsakodnevnimi napadi na nemško ozemlje ter z bombnimi napadi na vojaško važne objekte. Zlasti napadajo nemška oz. angleška letala letališča in tovarne, ki so važne za letalsko industrijo. Boj za premoč v zraku se je začel na vsej črti.

Po nekaterih vesteh bo začela sedaj italijanska afriška vojska prodirati proti angleški koloniji Keniji. Nekateri pa menijo, da bo zahtevala Italija od Egipta, da ne dovoli več angleški vojski, da z egiptškega ozemlja napada italijansko ozemlje. Ker je londonski radio sporočil vest, da se hoče Egipt s svojimi četami pridružiti Angliji, izjavljajo v rimskih krogih, da Italija v tem primeru ne bi mogla ostati indiferentna.

Poljska generalna gubernija je bila vključena v Nemčijo. Upravno je razdeljena na štiri gubernije.

Nemški listi se v svojih uvodnih spominjajo obletnice nemško-sovjetskega dogovora ter poudarjajo, da je s tem za vedno izključena vsaka možnost vojnega konflikta med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo. Enako pišejo ob obletnici tega dogovora tudi sovjetski listi. Tako pišejo »Izvestija«, da je 23. avgust 1939, ko je bil sklenjen nemško-sovjetski nenapadalni pakt, datum velikega zgodovinskega pomena. Ta pakt je vzdržal vse dogodke, ker sloni po besedah Molotova ne na slučajnih razlogih konjunkturalnega značaja, temveč na vitalnih interesih tako Nemčije ko Sovjetske Rusije. V podobnem smislu pišejo tudi vsi drugi sovjetski listi.

Predsednik Roosevelt je izjavil, da ne bo pristal na to, da bi se uvedba splošne vojaške dolžnosti odložila na prihodnje leto. Šef ameriškega gen. štaba Marshall je zahteval, da se zviša ameriška vojska na 4 milijone mož.

Med Združenimi državami Sev. Amerike in Urugvajem bo najbrže sklenjena vojaška konvencija. Vdijo se tudi pogajanja med USA in Kostariko za sklenitev vojaške zveze.

Šef ameriškega generalnega štaba Marshall je povabil načelnika gen. štabov vseh ameriških držav na sestanek v Washington, da bi si ogledali razne ameriške vojaške naprave. Sestanek bi bil v oktobru.

»New York Inquirer« piše, da so se postotniki poskušali, da se Združene države Sev. Amerike zapletejo v vojno na strani Anglije. List označuje kot izlivljanje, da bo plula ameriška ladja »American Legion« kljub dvakratnemu nemškemu opominu skozi vojno cono, nad katero je proglasila Nemčija totalno blokado.

Ameriško mornariško ministrstvo je objavilo, da je 50 ameriških rusilcev pripravljenih, da že v enem tednu odpeljejo v Anglijo, če bi ameriški kongres ugodil prošnji angleške vlade. Štirje ameriški rusilci v Panami so dobili nenadoma povelje, da odpeljejo proti vzhodu.

Kitajci poročajo, da so dosegli nove uspehe v boju z japonskimi četami v jugozapadnih krajih province Kvantung.

Denarstvo

Tendencija na beograjski borzi čvrsta

Tudi pretekli teden je bilo poslovanje na beograjski borzi enako mirno kakor prejšnji. Promet je bil še nadalje skromen, tečaj pa so ostali čvrsti.

Skupni promet na beograjski borzi je znašal 18.9 milijona din, od česar odpada na devizni 17.2, na promet z vrednostnimi papirji pa 1.7 milijona din.

Počitniško nastojenje, traja, še nadalje. Glavna značilnost na efektivnem trgu je ohranitev čvrste tendence. Skoraj polovica vseh vrednostnih papirjev je bila brez prometa. Tako ni bilo kupčij z delnicami Narodne banke, PABA, gozdniimi obveznicami, 4 odstotniimi agrarnimi obveznicami ter dolarskimi papirji z izjemo 7% Blairea, ki pa je dosegel tudi samo en zaključek. Enak uspeh so imeli tudi 7% investicijsko in 7% stabilizacijsko posojilo ter agrarne obveznice iz l. 1934. Skoraj ves promet je bil v vojni škodi, dalmatinskih in beglških obveznicah. Vojne škode je bilo prodano 1018 kosov. Začetni njen tečaj je bil 440, končni pa 444 din. Dalmatinskih obveznic je bilo prodanih za 1.020.000 din ter je bil njih tečaj ves teden 69.50. Tečaj beglških obveznic se je gibal med 76 in 78.50.

Na deviznem trgu je bil tudi pretekli teden, promet majhen. Dolarjev je bilo prodanih nekaj več ko prejšnji teden po stalnem tečaju 55. Prometa v Zenevi je bilo nekoliko manj, tečaj pa je bil stalno na 1253.45. London je imel ves teden stabilen tečaj, vendar pa kljub znatnemu povpraševanju in ponudbi ni prišlo do zaključkov. Medtem pa je izšlo sporočilo, da so se morali do 22. avgusta oddati vsi funti (bankovci) pooblaščenemu zavodu, da jih ta po svojem korespondentu pošlje v Anglijo. To sporočilo je močno iznenadilo. Promet v Solunu je znašal poldrug milijon drahem po zelo čvrstem tečaju ter je tečaj drahme skočil od 39 na 45. Nad 400 tisoč drahem odpade na terminske zaključke. Terminski zaključki so bolj čvrsti kakor promptni.

Britansko finančno ministrstvo je prepovedalo uvoz bankovcev Angleške banke v britanski imperij. Prepoved se utemljuje s tem, da je v Franciji in drugih državah, ki so jih osvojili Nemci, krožilo veliko število angleških bankovcev in bi mogli ti priti v nemške roke. Vrednost funta na svetovnih trgih pa s tem ni prizadeta, ker se trgovske transakcije ne izvršujejo v bankovcih.

Panika je nastala med romunskimi lastniki angleških funtovih bankovcev, ko so zvedeli, da je uvoz bankovcev v Anglijo prepovedan.

Belgijska Narodna banka je sporočila, da je od 21.7 milijarde zlatih frankov, ki jih je imela Belgija pred vojno, ostalo samo 155.189 zlatih frankov. Vse drugo zlato banke je prepeljala vlada Perleta v tujino.

Zunanja trgovina

Trgovinska pogajanja z Nemčijo se bodo začela 10. septembra. Interesanti naj sporoče svoje želje in predloge trg. ministru najkasneje do 5. septembra.

Romunsko ministrstvo za narodno gospodarstvo je opozorilo prebivalstvo na potrebo manjše potrošnje petroleja in soli. To je potrebno ne zato, ker bi grozilo pomanjkanje teh predmetov, temveč iz razloga, da more Romunija kriti svoje potrebe ter zadostiti svojim obveznostim tujini.

Izvoz nemških radijskih aparatov v južnovzhodne evropske države se je skoraj podvojil. Dvignil pa se je tudi izvoz v Norveško, Finsko in Švedsko.

Iz Indije je pripeljala neka grška ladja velik tovor jutitnih vreč. Na potu sta se dva parnika z jutitnimi vrečami.

Na angleških trgih se opaja v zadnjem času rahel dvig cen, kar je posledica večjih dovoznih tež-

koč, ter zvišanja železniških tarif, ker so se plače železničarjev zvišale.

Trgovinska pogajanja med Švedsko in Sovjetsko Rusijo ugodno napredujejo. Zamenjava blaga bo določena najbrže na več sto milijonov švedskih kron. Tudi pogajanja o sklenitvi klirinskega plačilnega sporazuma ugodno potekajo.

Prva tovarna konzerva je začela delati v burjatsko-mongolski republiki v vzhodni Sibiriji. Tovarna ima eno avtomatično in eno polavtomatično instalacijo. Prva more izdelati na dan 5400 konzerv v skatlah po 1 in 3 kg, druga pa 1500 do 2000 skatel po 400 gramov. Diamantna industrija je bila od vseh belgijskih industrij od vojne najbolj prizadeta. Ker niso lastniki teh podjetij nič ukrenili za zaposlitev svojih delavcev, je posegla vmes nemška zasedbena oblast in dala brusiti rezervne diamante ter bo na ta način delavstvo zaposleno za 6 mesecev. Nemci tudi skušajo dobiti belgijske diamante. Ki so danes nekje v nezasedeni Franciji.

Tekoča goriva in naša gospodarska osamosvojitev

Referat tajnika dr. I. Pustiška na občnem zboru Zveze trgovskih združenj

Uvod

Pomen gorilnih, pogonskih in mazalnih sredstev, ki se pridobivajo z destilacij surove nafte, katrana, kamenega premoga, parafinovitih škrlavcev itd., je z razvojem tehnike neverjetno narasel. Za vsa ta sredstva, ki so kemično ogljikovodik, torej spojine ogljika z vodikom, se je pri nas udomačil naziv tekočega goriva.

Preskrba z nafto, iz katere se v največji meri pripravljajo uporabna tekoča goriva, je zlasti v današnji vojni največji problem vsake države, kajti nafta je gibalno vojne, ona poganja na tisoče aeroplanov, tankov, ladij, kamionov, avtomobilov, motociklov itd.

Kako so cenili pomen nafte za odločitev v prejšnji svetovni vojni, priča izrek bivšega francoskega ministra Tardieuja v njegovih memoarih na svetovno vojno: »Do zmage smo priplaval na valovih petroleja«, priča pa tudi znana izjava vojskovodje maršala Focha: »Vsaka kaplja nafte je prav tako dragocena kot kaplja krvi.«

Svetovna proizvodnja nafte

leta	1850. do 1870.	500.000 ton
1913.	52.000.000	"
1919.	79.000.000	"
1925.	146.000.000	"
1932.	179.000.000	"
1933.	197.000.000	"
1934.	215.000.000	"
1935.	234.000.000	"
1936.	247.000.000	"
1937.	279.000.000	"

V letih 1938. in 1939. se cenijo svetovna proizvodnja nafte na okrog 300 milijonov ton letno. Od te proizvodnje je v l. 1938. odpadlo 173 milijonov ton na Združene države Sev. Amerike, 30 milijonov na Rusijo, 27 milijonov na Venecuelo, 7.200.000 ton na Romunijo, 10.200.000 na Iran in 6.600.000 na Meksiko. To so glavni proizvajalci nafte. Na ameriške države je odpadlo mnogo nad 200 milijonov ton. Evropa pa je le slabo zastopana. Celotna Rusija sodeluje le z 10% do 11% v svetovni proizvodnji, pa čeprav se po najnovjših statistikah cenijo zaloge petrolejskih izvorov v Sovjetski Rusiji na 6 milijard 360 milijonov ton, kar predstavlja nekaj več kot polovico domnevanih svetovnih zalog.

V primeri z velikansko svetovno proizvodnjo in z velikansko potrošnjo nafte v nekaterih državah — potrošnja nafte v Angliji v mirnem času se cenijo na 12 milijonov ton letno, Francije in Nemčije na 7 milijonov ton — naše proizvodnje nafte prav za prav ni, potrošnja je pa silno skromna.

Naša proizvodnja in potrošnja nafte

Proizvodnja domače nafte je znašala po poročilu Narodne banke iz leta 1938.:

leta	1933.	629 ton
1934.	479	"
1935.	260	"
1936.	187	"
1937.	434	"
1938.	1.036	"
1939.	1.114	"

Naša največja proizvodnja nafte znaša torej le okrog 1000 ton letno.

no. Zaradi tega smo navezani izključno na uvoz. Naš uvoz nafte pa pokaže po istih virih te-le številke:

leta	ton	tisoč din
1931	53.000	33.000
1932	72.970	33.409
1933	97.343	43.855
1935	88.776	48.766
1936	123.700	64.863
1937	94.521	66.590
1938	132.195	85.222
1939	142.100	122.715

Nafta uvažamo 95% iz Romunije (l. 1939. smo od vsega uvoza 142.100 ton uvozili 137.636 ton iz Romunije).

Zaradi porajajoče se industrije in motorizacije so tekoča goriva z vsakim dnem večjega pomena tudi za Jugoslavijo. Uvoz nafte se je v devetih letih skoraj trikratno povečal. Zlasti so tekoča goriva važna za Slovenijo, ki ima že precej razvito motorizacijo in industrijo.

Po poslovnem poročilu Zbornice za TOI v Ljubljani z dne 15. novembra 1939 je imela Slovenija koncem leta 1938. 1035 tovornih avtomobilov, to je 20% vseh tovornih avtomobilov in avtobusov v državi. Osebnih avtomobilov je bilo leta 1938. v Sloveniji 2306, to je 17%, motociklov pa 2706, to je 32% skupnega števila v vsej državi. Na avtobusnih progah se je leta 1938. prevozilo v Sloveniji 866.000 potnikov ali 31.3% od skupnega števila potnikov v državi.

Visoka obdačitev motornih vozil

Trošarine, takse in carine na tekoča goriva so velikanski vir državnih pa tudi banovinskih in občinskih dohodkov. V banovinskem proračunu v dravski bano-

najbolj prizadeta. Ker niso lastniki teh podjetij nič ukrenili za zaposlitev svojih delavcev, je posegla vmes nemška zasedbena oblast in dala brusiti rezervne diamante ter bo na ta način delavstvo zaposleno za 6 mesecev. Nemci tudi skušajo dobiti belgijske diamante. Ki so danes nekje v nezasedeni Franciji.

vini za l. 1939./40. je bila predvidena trošarina na benecini v znesku 2.500.000 din. Se lepše se vidi pomen tekočih goriv za fiskus pri obremenitvi motorizacije. Po istem proračunu je predvidenih 3.000.000 din trošarine na pnevmatiko.

Po zanimivem članku g. Borisa Kristana »Mi pa plačujemo...« (»Avto in sport«, št. 1 iz l. 1939.) posnemamo, kaj mora plačati ljubljčan, če je lastnik avtomobila. Predvsem ga teži mestna davščina v višini din 1.— za vsak kilogram — in celo zaokroženo na končnih 50 kg navzgor — kar nanese pri vozi, ki tehtajo 1251 kg: mestna davščina din 1300.—, nato pa še prispevek za čezmerno obrabo cest din 200.—, prispevek za cestni fond din 200.— banovinska trošarina na pnevmatiko din 650.—, taksa za vsakoletno prijavo din 100.—, taksa za pregled in knjižico din 154.—, tablica din 20.—, overovitev šoferske legitimacije din 130.— in formularij za prijavo din 5.— ali skupaj dinarjev 2759.— Če je pa kdaj kupil vozilo izven Ljubljane, da, celo staro, pa mora plačati razen tega še mestno uvoznino po din 0.50 od kg teže, torej v gornjem primeru še nadaljnjih din 652.50, ali skupno — reci in piši celih din 3411.50. Če računamo, da znaša povprečna obremenitev motornega vozila v dravski banovini din 1000.—, zneske skupna obremenitev nad 6 milijonov din.

V dravski banovini smo potrošili leta 1938. 8.300.000 litrov benecina in smo plačali samo državi po din 2.50 trošarine od 1 kg benecina, kar da, če preračunamo 1 liter benecina v kilogram po srednji specifični teži 0.751, din 15,562.500.— (Dalje prih.)

Pred otvoritvijo zagrebškega velesejma

V soboto 31. t. m. bo slovesno otvoren letošnji zagrebški jesenski velesejem. Priprave za velesejem so v polnem teku. Zanimanje za letošnji Zagrebški Zbor je posebno veliko. Svoje sodelovanje je prijavilo zelo veliko domačih in tujih razstavilcev. Poleg kolektivnih razstav v nemškem, italijanskem in češko-moravskem paviljonu priredi letos prvič kolektivno razstavo tudi Madžarska.

Po blagu, ki bo razstavljeno, se vidi, da bodo zastopane najrazličnejše stroke industrije in obrta. Posebno odlično bosta zastopani kovinska in težka industrija, ki bosta razstavile tudi celo vrsto strojev. Za tema skupinama prihaja po velikosti tekstilna razstava, nato pohištvena, kateri bodo priključene razstave: notranja dekoracija, radijski aparati, preproge, glasovirji. Zelo privlačna bo tudi živilska razstava.

Zelo lepo je izpopolnjen oddelk, v katerem bodo razstavljene poslovne knjige, pisarniške potrebščine, pisalni stroji itd. Precej obsežna bo razstava kmetijskih strojev. Opozorjamo nadalje na stekleno blago, keramiko, električne aparate, praktične zglede uporabe plina in elektrike itd.

Banska oblast v Zagrebu bo po-

svetila na velesejmu posebno pažnjo turistiki ter razstavi narodnih vezin.

Zelo aktualna bo razstava civilne zaštite.

Nemčija bo v svojem paviljonu razstavila nemško modo. V ta namen se priredi tudi posebna modna revija z nad 150 modeli, katere bodo razkazali manekeni iz Nemčije.

Italija bo razstavila tekstilno, kemično in parfumerijsko blago, nadalje keramične predmete, pisalne stroje itd. Italijanska drž. železnice bodo pokazale modele italijanskih motornih vlakov.

Češko-Moravska razstavlja stroje, motorje, steklo, nakit, razno orodje itd.

Madžarska bo pokazala svoje tekstilne proizvode, kože, steklo, jestvine. Posebno privlačen bo turistični oddelk. Obiskovalcem bodo postregle Madžarke v narodnih nošah s tokalcem.

Obiskovalce bodo pritegnile tudi lepe nagrade, ki se bodo izdrebale. Končno treba omeniti, da imajo obiskovalci pravico do polovične vožnje na železnici in do ugodnosti na parnikih.

Čitajte »Trgovski lista«

Doma in po svetu

Za obletnico sporazuma so se sestali v Zagrebu vsi ministri ter bo tudi v Zagrebu sešla vlada, za katero vlada največje zanimanje. Oficialno se napoveduje, da bodo na tej seji sprejeti veljavni sklepi o naši novi gospodarski in notranji politiki. Nekateri poročajo celo, da bo proglašeno na tej seji dirigrano gospodarstvo, ki pa ne bo totalno.

Skoraj vsi jugoslovanski listi, so za obletnico sporazuma objavili dolge članke, v katerih naglašajo zgodovinski pomen sporazuma. Listi tudi poročajo podrobnosti, kako je bil sklenjen sporazum.

Ban dr. Natlačen je ob obletnici sporazuma brzojavno čestital banu dr. Subašiću, želeč najboljšo bodočnost hrvatskemu narodu.

Za novega pomočnika notranjega ministra je bil imenovan Zivojin Simonović, dosedaj podban v Nišu.

Jugoslovanski minister za telesno vzgojo Dušan Pantić biva sedaj v Nemčiji, da prouči nemški sistem vzgoje mladine. Obiskal je tudi Düsseldorf, kjer je bil več let generalni konzul.

Ban dr. Subašić je razglasil uredbo o izvozu konj ter uredbo o oljicah in jedlinem olju, ki s tem veljata tudi za Hrvatsko. Izvoz konj na Hrvatskem se bo vršil s posredovanjem Pooblaščenih družb v Zagrebu.

Za prevoz Nemcev, ki se vračajo iz Besarabije in Bukovine v Nemčijo skozi našo državo, je nemška vlada 13 največjih osebnih parnikov. Poleg tega bo vsak dan peljalo 7 vlakov nemške izseljenice v njih staro domovino.

Na Brdu je bila v nedeljo slovesno vzidana spominska plošča in relief pisatelja Janka Kersnika. Slavnostni govor je imel govorila Flinžgar, za njim pa sta govorila dr. Lončar in gledališki igralec Valo Bratina. Ploščo je nato prevzel v varstvo lastnik gradu Anton Kersnik.

V visoki starosti 91 let je umrl na Ruperčevu graščak in industrialac na Kolovcu g. Feliks Stare. Kolovski gospod, kakor so splošno imenovali pokojnika, se je v mlajših letih tudi mnogo udejstvoval v javnem in političnem življenju, zlasti pri volitvah v veleposredniški kuriji deželnega zbora, kjer je bil tudi postavljen za nacionalnega kandidata. Velike uspehe je tudi dosegel kot industrialac. Zaradi svojega dobrega značaja je užival splošno spoštovanje. Bodi Kolovski gospod zemlja lahka! Zaljubljenim naše soznanje!

Banska uprava v Zagrebu je znižala ceno za vse vrste kruha za 50 par. Nadalje je odbila prošnjo mesarjev za zvišanje cene masti in svinjskemu mesu.

Mestno poglavarstvo v Sremski Mitrovici je odklonilo prošnjo pekova za zvišanje cene kruha.

Ban banovine Hrvatske je objavil odlok, s katerim se razširja kontrola cen na vse tekstilno blago, na oblačila in na obutev. Pod kontrolo spadajo vse volnene, bombažne in polsvilene tkanine, klobuki domače proizvodnje, ves pribor za izdelovanje obutve in oblačil, platneno blago domače proizvodnje, zavojni papir, karton in papirnate vrečice. Za vsako zvišanje cen tega blaga čez cene, ki so veljale dne 29. marea, je potrebno posebno dovoljenje.

Ostanke potniškega letala, ki se je ponesrečilo na poti iz Zagreba v Split, so našli pri vasi Medaku pod Velebitom. Vseh 9 potnikov, med njimi ljubljancema Vika Otčenar, ser pilot Strizveški ter radiotelegrafist Dušan Petrović, so mrtvi. Na kraj nesreče je bila poslana komisija, da ugotovi vzrok nesreče.

Francoske civilne oblasti so se vrnile v Mentone, ki ga je zasedla italijanska vojska. Trdi se, da se bo prihodnji teden vrnilo v Mentone 16.000 prebivalcev.

Konferenca o kolonialnih vprašanjih bo te dni v Nürnbergu, kakor poroča »Völkischer Beobachter«.

Iz Londona se poroča, da bo dobilo britansko zrakoplovstvo v kratkem nov tip bombnika velikanskih dimenzij, ki pa se bo lažje vodil kakor letala mnogo manjše teže. Novi bombnik bo neke vrste letalska križarka ter je bil izdelan v Kanadi.

Veliko romunsko potniško letalo se je na poti v Budapešto ponesrečilo. Na letalu je bilo 31 oseb, od katerih je 11 mrtvih. V letalu so bili večinoma romunski novinarji, ki so potovali na velesejem v Leipzig.

Nemčija bo po ameriških vesteh te dni obnovila zračno zvezo na progi Berlin-Lisabona.

Moskovska »Pravda« poroča, da je bilo okoli Groznjega vzetih v pogon 30 starih vrelcev nafte, v Beikuu v zapadni Ukrajini pa 11. V okolici Stanislavova so bili odkriti novi vrelci nafte.

Ad št. 3262/P.

- ### Razglas
- Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razglasa po čl. 11. naredbe gospoda ministra za trgovino in industrijo z dne 27. junija 1928., št. 14402/III o legitimiranju trgovcev, industrijcev, obrtnikov in njih potnikov, kadar zbirajo naročila in o izdajanju legitimacij za trgovske potnike (Uradni list z dne 24. avgusta 1928., št. 289/81), da je izdala v razdobju nadaljnjih treh mesecev, in sicer od 1. aprila do 30. junija 1940. naslednje nove legitimacije:
- 206. Levi A. Salamon, Sarajevo — Slatnar Jože, izdelovanje usnjenega in galanterijskega blaga, Ljubljana.
 - 207. Perušek Benjamin, Ljubljana — Izdelovalnica slovenskih in švicarskih vezenin, družba z o. z., tvornica vezenin, Bled.
 - 208. Gostiša Ferdo, Ljubljana — Cilenski A., strojno pletenje, Ljubljana.
 - 209. Bencion Avram, Beograd — Medić-Miklavc, tekstilna industrijska družba z o. z., tekstilna industrija, Medvode.
 - 210. Jeršan Slavko, Ljubljana — Mariborska livarna in tvornica kovin Joh. Pengg, livarna in tovarna kovin, Maribor.
 - 211. Spieker Georg, Novi Sad — »Polzela« družba z o. z., tovarna pletenin, Polzela.
 - 212. Žizek Matilda, Pobrežje pri Mariboru — Kelbič Ivan, trgovina z mešanim blagom, Maribor.
 - 213. Pongrac Janko, Gaberje pri Celju — Westen A. d. d., tovarna emajlirane, pocinkane in pokositrane posode, Celje.
 - 214. Gröger Kurt, Celje — A. Westen d. d., tovarna emajlirane, pocinkane in pokositrane posode, Celje.
 - 215. Bajda Terezija, Maribor — Zupančič Ivanka, trgovska agentura, Maribor.
 - 216. Molan Ivan, Ljubljana — Korosec Leopold, čevljarstvo, Bohinjska Bela.
 - 217. Serban Konstantin, Ljubljana — Serban Demeter, komisij-ska trgovina z manufakturo na debelo, Ljubljana.
 - 218. Bilović Slavoljub, Berovo — Jugo-Patent, družba z o. z., trgovina s patentiranimi predmeti in novostmi ter galanterijo, Ljubljana.
 - 219. Kekić P. Tanasije, Beograd — Mikulić Ivan, tovarna meril in lesnih izdelkov, Slovenj Gradec.
 - 220. Trifković Predrag, Zagreb — »Unio« družba z o. z., tovarna kemično-tehničnih izdelkov, Maribor.
 - 221. Dević Dusan, Maribor — »Zora« tvornica konfekcije, družba z o. z., izdelovanje oblek in perila, Maribor.
 - 222. Končan Ivan, Ljubljana — Ant. Krisper Coloniale lastnik Verlič Josip, veletrgovina kolonialne in specerijske robe, Ljubljana.
 - 223. Durjava Maks, Maribor — Kunštek Pavel in drug, družba z o. z., tovarna perila in ovratnikov, Maribor.
 - 224. Bönel Adolf, Ljubljana — »Triumf« družba z o. z., trgovina z industr. surovinami, kožami, usnjem, usnjatimi izdelki ter izdelovanje pletenin in vezalk, Ljubljana.
 - 225. Završek Franc, Smarje-Sap — Boc Vinko, trgovina z govečom in prašici, Ljubljana.
 - 226. Tratnik Franc, Celje — »Persil« družba z o. z., industrija kemičnih izdelkov za pranje in čiščenje, Celje.
 - 227. Kordež Valentin, Ljubljana — Moste — Požar Franc, izdelovanje usnjenih predmetov, Ljubljana-Dravje.
 - 228. Tarnauer Dušan B., Novi Bečej — Grudnik Rudolf, izdelovanje mesarskih strojev in potreščin, Ljubljana-Dravje.
 - 229. Maršček Joško, Guštanj 111 — Sax Hinko, trgovina s knjigami ter pisarniškimi in šolskimi potrebščinami, Maribor.
 - 230. Godalič Ernest, Kranj — Bitenc Jožef, čevljarstvo, Kranj.

- 231. Cuder Marija poroč. Harrieh, Maribor — Zupančič Ivanka, trgovska agentura, Maribor.
- 232. Stepan Anica, Ljubljana — Šlibar Marija, fotografski ateleje, Ljubljana.
- 233. Willenpart Lujo, Ljubljana — Sitar & Svetek, graverstvo, Ljubljana.
- 234. Spoljarič Anton, Maribor — The Rex Co. specialna trgovina pisarniških potrebščin, Ljubljana.
- 235. Cala Marjan, Zagreb — Eifer F., tekstilna tovarna za pliš, Ljubljana.
- 236. Videnič Franc, Ljubljana — Eifer F., tekstilna tovarna za pliš, Ljubljana.
- 237. Samardžić Dragotin, Beograd — Dolenc Joško, graver, Ljubljana.
- 238. Slamberger Cvetko, Maribor — Kieser Ludvik, trgovina s fotografskim materialom na drobno, Maribor.
- 239. Podhostnik Stefan, Maribor — Kieser Ludvik, trgovina s fotografskim materialom na drobno, Maribor.
- 240. Novosel Stane, Ljubljana — Salamun & Lampe, trgovina z manufakturo na veliko in malo, Ljubljana.
- 241. Hafner Lujo, St. Vid nad Ljubljano — Makar Branko, trgovina z manufakturnim blagom, Ljubljana.
- 242. Žekelj Jakob, Gornji grad — Remec Oskar, trgovina z dvokolesi in motornimi kolesi, Ljubljana.
- 243. Hersković I. Mihael, Zagreb — Krom-kovina, Medvešek Rudolf, trgovina z mešanim blagom, Ljubljana.
- 244. Adamič Avgust, Ljubljana — »Pekate« družba z o. z., tovarna testenin, Ljubljana.
- 245. Furlan Viktor, Ljubljana — »Eterna« Kral Fanci, specialna izdelovalnica pogrebnih potreščin, Ljubljana.
- 246. Zadrovič Božidar, Zagreb — Sitar Ludvik, tovarna perila, Murska Sobota.
- 247. Rebernik Jurij, Celje — Bizjak Ivan, krojaštvo, Celje.
- 248. Humer Vilko, Ljubljana — Jugo-Patent, družba z o. z., trgovina s patentiranimi predmeti in novostmi ter galanterijo, Ljubljana.
- 249. Učak Ivan, Škofja Loka — Šešir d. d., tovarna klobukov, Škofja Loka.
- 250. Pariš Bruno, Beograd — Bulc & Co »Jugokreda« družba z o. z., izdelovanje kred in pastel, Mirna.
- 251. Omersa Franjo, Celje — Knez & Pacchiaffo, tvornica zlatnine, srebrnine in draguljev, Celje.
- 252. Fujs Josip, Murska Sobota — Nemec Janez, trgovina z železnino, Murska Sobota.
- 253. Kravčenko Ivan, Beograd — Tvornice Zlatorog, tovarne mila, sveč, sode, pralnih praškov in toščenih izdelkov, Maribor.
- 254. Perc Hinko, Kozje — Jugo-Patent, družba z o. z., trgovina s patentiranimi predmeti in novostmi ter galanterijo, Ljubljana.
- 255. Zaman Zdenko, Ljubljana — Pražarna »Adria« Vrhunec Milan, izdelovanje hranil in pražarna, Ljubljana.
- 256. Piko Gregor, Mežica — Lušički Leopold, trgovina z aparati in potreščinami za varjenje in drugimi tehničnimi predmeti, Maribor.
- 257. Narančić Danilo, Leskovac — Bratje Hočevar, družba z o. z., tvornica gospodarskega prodja, Mekinje pri Kamniku.
- 258. Vidoš Dragotin, Zemun — Vorišić Ivan, trgovina s »Phoxal« hranilom, Maribor.
- 259. Salamon Jakob, Osijek — Sitar Ludvik, tovarna perila, Murska Sobota.
- 260. Brumec Josip, Ljubljana — Souvan Franc Ksav., trgovina z manufakturo na debelo in drobno, Ljubljana.
- 261. Habermann Franc, Subotica — Friderik Schauer, krojaštvo, razpečevanje krojnega kota, Kočevje.
- 262. Lednik Franc, Maribor — Pinter & Lenard, družba z o. z., trgovina z železnino, Maribor.
- 263. Bregant Pavel, Šalka vas 87 pri Kočevju — Friderik Schauer, krojaštvo (razpečevanje krojnega kota), Kočevje.

- 264. Spudič Rudolf, Krčevina pri Mariboru — Marko Rosner, trgovina z manufakturnim blagom, Maribor.
- 265. Miklavc Josip, Ljubljana — Jugotekstil, družba z o. z., trgovina in izdelovanje tekstilnega blaga, Maribor.
- 266. Krječ Ivan, Ljubljana — A. Volk, trgovina z mešanim blagom, deželnimi pridelki na debelo ter valjni mlin, Ljubljana.
- 267. Grbec Stanko, Maribor — Jugoslovanska tovarna za izdelovanje Dr. Oetkerjevega pecilnega praška, družba z o. z., izdelovanje pecilnega praška, Maribor.
- 268. Peras Avgust, Ljubljana — Rudolf Cotic, kozmetični laboratorij, Ljubljana.
- 269. Čeh Viktor, Ljubljana — Brata Vlač, manufaktura in modna trgovina, Ljubljana.
- 270. Pavlič Artur, Ljubljana — I. Bonač sin, kartonažna tovarna in papirna industrija, Ljubljana.
- 271. Kopic Anica, Maribor — »Kemindustrija« družba z o. z., trgovina z bencinom, olji in kemikalijami, Maribor.
- 272. Kunc Reinhold, Grosuplje — M. Ogorevc, izdelovanje cepic, Grosuplje.
- 273. Gorlup Ciril, Maribor — »Jugoteksta« Skof Romana, tovarna pletenin k. d., tovarna pletenin, Maribor.
- 274. Curi Vladimir, Zagreb — Thoma & Co., tovarna švilenih izdelkov, Maribor.
- 275. Janbihi Nikola, Dubrovnik — Clotar Bouvier, tvornica sekta in šampanjske kleti, Gornja Radgona.
- 276. Sladojevič Mate, Maribor — Mariborska tovarna svilne družbe z o. z., tovarna svilne, Maribor.
- 277. Hromadžić Smail, Ljubljana — Seliman Muhamed, trgovina s perzijskimi, orientalskimi in domačimi preprogami na drobno, Ljubljana.
- 278. Gradišnik Majda, Maribor — Zupančič Ivanka, trgovska agentura, Maribor.
- 279. Biller Bela, Zagreb — »Lava« Gerkman Ludvik, tekstilna tovarna, Laško.
- 280. Znidaršič Josip, Ljubljana — Matija Sifrer, knjigovestvo in tokarstvo ter izdelovanje usnjenega, galanterijskega in kartonažnega blaga, Ljubljana.
- 281. Rehor Ladislav, Novi Sad — »Metka« mehnična tkalnica družba z o. z., mehnična tkalnica, Celje.
- 282. Kerne Ivan, Ljubljana — »Vino« družba z o. z., tovarna vinskega in spiritovega kisa, Ljubljana-Vič.
- 283. Josifović Kosta, Osijek I. — Tvornice Zlatorog Dračar in drug, tovarna mila, sveč, sode,

- pralnih praškov in toščenih izdelkov, Maribor.
 - 284. Mirgorodsky Aleksander, Ljubljana — A. Prelog, družba z o. z., trgovina s tehničnimi in pisarniškimi predmeti ter mehanizmo, Ljubljana.
 - 285. Rabič Franc, Senčur — Rabič Pavla, trgovina z mešanim blagom, Kranj.
 - 286. Žitnik Janez, Ljubljana — Franc Slamič, mesarija, prekajevstvo in trgovina z živo in zaklano živino na drobno in debelo, Ljubljana.
 - 287. Tutta Oskar, Ljubljana — L. Mikuš, tovarna dežnikov, Ljubljana.
 - 288. Hrovat Josip, Maribor — Hrovat Adela, trgovina z mešanim blagom, Maribor.
 - 289. Filac Anton, Tržič — Usnjarska in čevljarska zadruga »Runo« r. z. z o. z., usnjarski obrt, Tržič.
 - 290. Arnshek Franc, Celje — Ign. Vok, trgovina s šivalnimi stroji, kolesi in motorji, Ljubljana.
 - 291. Grossmann Samuel, Križevci — M. Ogorevc, izdelovanje cepic, Grosuplje pri Ljubljani.
 - 292. Šoper Rudolf, Brnica 76 — Šoper Rozl, trgovina z mešanim blagom, Brnica.
 - 293. Ivanišević Pero, Split — Brumen & Thaler, družba z o. z., tekstilna tovarna, Škofja Loka.
 - 294. Levčič Hinko, Ptuj — Franjo Lenart, trgovina z manufakturo in izdelovanje perila, Ptuj.
 - 295. Blatnik Franjo, Beograd — Remec-Co., tovarna upogjenega pohištva in lesna industrija, Duplica-Kamnik.
 - 296. Horvat Oton, Maribor — Klein-dienst Herman in Posch Hubert, trgovina z mešanim blagom, Maribor.
 - 297. Fabjan Avgustin, Zirovnica — Jugo-Patent, družba z o. z., trgovina s patentiranimi predmeti in novostmi ter galanterijo, Ljubljana.
 - 298. Bohinc Pavel, Lesce — Štefe Anton, čevljarstvo, Kranj.
- Ljubljana dne 20. avgusta 1940.
- Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.
Komisar: Avgust Tosti.
Tajnik: Dr. Ivan Pless.

barva, plesira in kemično snazi oblike, klobuke itd. Skrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

Ze v 24 urah

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 2. septembra ponudbe za dobavo svinčenega kabla.

Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 5. septembra ponudbe za dobavo raznih volt in amper-metrov.

Direkcija drž. rudnika v Velenju sprejema do 2. septembra ponudbe za dobavo 2500 kg čistega bencina za jamske svetilke.

Direkcija drž. rudnika Senjski rudnik sprejema do 3. septembra ponudbe za dobavo klingerita v ploščah.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 3. septembra ponudbe za dobavo avtogum; 7. septembra lanenega firneža, sekativa, terpentinskega olja, masti za usnje, bencina, tinkture za bronco, solne kisline, svinčenega minija, raznih barv, jake za železo, metal-laka, raznih čopičev ter raznih ščetk; 19. septembra električnih naprav in pribora za strugarje ter električnih vrtilnih in glodalnih strojev ter podzemnega in gumenega kabla.

LICITACIJE:

Dne 24. septembra bo pri Centralni direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo bagra za drž. rudnik v Ugljeviku.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 2. septembra ponudbe za dobavo ležajev za jamske vozčke.

(Predmetni oglasi so interesentom v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

V globoki žalosti obveščamo svoje sorodnike in znance, da nas je naša preljuba in dobra sestra, tetka in svakinja, gospa

Marija Češnik roj. Juvančič

trgovka in posestnica v Ljubljani

v nedeljo popoldne po kratki in hudi bolezni zapustila in se preselila na boljši svet.

Pogreb predrage pokojnice bo v torek dne 27. avgusta ob 15. uri popoldne iz hiše žalosti, Bleiweisova cesta 21.

Sv. maša zadušnica bo v sredo 28. avgusta ob 8. uri v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana Videm ob Savi 25. avgusta 1940.

Milka, Kajetan, Nedka, Anton Juvančič, Zora Gregorčič roj. Juvančič, inž. Alojz Gregorčič

Vsak ne more v Zdravilišče ali vsak mora paziti na zdravje in doma piti vsaj mesec dni našo najboljšo prirodno mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna za mnoge bolezni srca, ledvic, želodca, jeter, žolča, razne katere in čiščenje krvi ter normalizira delovanje notranjih žlez in živcev

o n o z r d e č i m i s r c i l i

Izdajatelj »Konzorcij Trgovskega lista«, njegov predstavnik dr. Ivan Pless, urednik Aleksander Zelenčnik, tiska tiskarna »Merkur«, d. d., njen predstavnik Oskar Mihalek, vsi v Ljubljani.